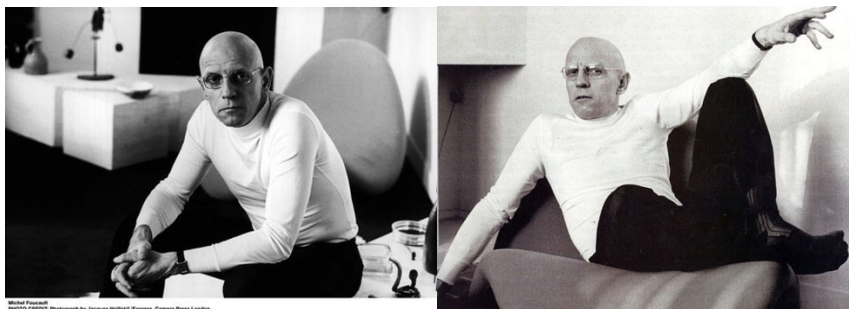

9. b) Filosofie Michela Foucaulta

Michel Foucault

- narozen **20. léta 20.st.** a umírá 1994 na aids (ještě neznámá nemoc)
- rodí se do buržoázní rodiny
- **švihák**
- **homosexuál**- těžko se s tím srovnává on i jeho okolí
 - konec 19. st. se rodí pojem homosexuál - mizí hluboká mužská přátelství
 - trvalá životní láska muž
- **od 60. let je velice známý**, má plno na přednáškách je oblíbený u studentů
 - samota výjimečné osobnosti
 - stává se známým především kvůli dílům: **dějiny šílenství a dějiny sexuality**
- cítí se svobodný v USA, tam míří v 70. letech, líbí se mu prostředí salonu a intelektuálů
 - přítel Paul Rabinow
- **experimentace s drogami**
- zajímá ho **moc a politika**
- 1968 revoluční chování v Paříži studentů, F. se účastní revolučních akcí
- úvítal s nadšením Iránskou revoluci- zlomová situace

Myšlení

ruptury a epistémy

- **práce jako architektura**
- **rozpouštění subjektu** (jinakost, jazy, touha, nevědoma)
- **konstatou lidským dějin je moc** a její vnitřní a vnější mechanismy
- koncept **pastorační moci a biomoci** (dvojí dělení moci-státní rasismu)
- **partikulární etiky** (etiky skupin obyvatelstva, které se musí vymanit a každý den bojovat o svou identitu)
- dílo Myšlení vnějšku
- na dobu Moderny pohlíží velice kriticky, vzniká podle něj zhruba konec [17.st.](#)
 - vzniká zde podle něj Moderní subjekce (subjekt tedy já)

- člověk nebyl ještě v tak zlé situaci jako v tého subjekci
- individualita x atom v populaci moderního státu
- moderní člověk je podle F. velice osamocený , je mu namlouvána individuálnost a svoboda a přitom je pouhé číslo ve statistice = technika moci moderního státu
- **Idea pastoračního moci**
 - technologie moci moderního státu
 - moderní stát tuto ideu přejímá od církve
 - já stát jsem váš pastýř, vy jste moje ovečky a pokud budete poslouchat, já se o vás postarám
- **Biomoc**
 - technika předělů na vyšší a nižší třídu
 - rozdělená společnost se lépe ovládá a daleko lépe se nad ní drží ochrana
 - vždycky si najde jak vytvořit tyto umělé třídy pomocí rétoriky my a ti problémoví(očkování x neočkování, my x xromové, my x imigranti, my x ukrajinci,dělnická třída x intelektuálové)
 - čím víc stát odmítá čím víc prohlubuje
- **Dějiny sexuality**
 - (několik dílů(nedokončené): užívání slastí, péče o sebe,...)
 - zajímají ho proměny doby, epochální proměny sexuality - dají se mapovat přelomy epoch (**doba= epistéma**), **každá doba má svůj specifický vzorec tvořený obrazy a výpovědi (diskurzivní praxe, to co bylo řečeno)**
 - **antická sexualita** → Dominta a submisivita
 - žena vždy podřazená
 - ženu může nahradit jinoch jako slabší
 - **středověká sexualita**→**stává se němá, tajemství**
 - literatura na toto téma oproti antice mizí
 - z myšlení mu záměrně mizí člověk, myslí bez člověka
 - nemá žádné pojmové osoby
- Foucault myslí navzdory státu a nějakých hranic
- **Dějiny sexuality**
- (několik dílů(nedokončené): užívání slastí, péče o sebe,...)

Dějiny šílenství

-
- zpochybňuje Descartesovo tvrzení Myslím, tedy jsem .→ A co ti, kteří nemyslí?)
- tam, kde se objevuje šílenství, které se musí zavřít do ústavů a léčeben, tam je počátek novověku, středověk nezná skrývání a umlčování šílenců, nepohodlných, vznik blázců a ústavů
- středověk poskytuje šílencům až posvátný ráz a větší (mluví skrz něco něco vyššího)

Epistemologický zlom, Studium epistém

- nezajímají ho hotové věci, ale zlomy v něco nového, transgrese(jako přechod), ruptury
 - například když se jedna doba láme v druhou → nazývá **Epistemologické zlomy**
 - např. okolnosti přelomu Středověku v Novověk
- dobám, epochám říká **epistémy =konfigurace, nějakým vzorcem, vyobrazení té doby, diskurzy doby**

- musí být zachována individualita výpovědi, nesmí se tvarovat podle větších konceptů (pokrok, ideologie, atd.)
- své metodě historické práci říká **archeologie (hrabe se v zemi a dává dohromady střepy, nezajímá ho konkrétní člověk, rozpouštění subjektu)**
 - ve společenských vědách musí nastat **smrt člověka, rozpouštění subjektu**
- řazení výpovědí = **archiv**
- epistéma = zlom, ruptura, doba
 - každá doba má své výpovědi = diskurzy (také diskurzivní praxe, vše co se o daném řeklo, napsalo)
 - orální(ústní) historie (pouze 3 generace nazpět zůstávají adekvátní)
 - čerpání z archivu (musí být zaznamenáno-těžko- špatně se dostává za bitvu na Bílé hoře)
 - zajímají ho takové vedlejší věci (záznamy soudních sporů,..)

Vztah k moderně a subjektu

- na dobu Moderny pohlíží velice kriticky, vzniká podle něj zhruba konec [17.st.](#)
 - vzniká zde podle něj Moderní subjekce (subjekt tedy já)
 - člověk nebyl ještě v tak zlé situaci jako v tého subjekci
 - individualita x atom v populaci moderního státu
 - moderní člověk je podle F. velice osamocený , je mu namlouvána individuálnost a svoboda a přitom je pouhé číslo ve statistice = technika moci moderního státu
- myšlení by se nemělo odehrávat přes člověka
- **akcentace člověka, subjektu je strárá asi 250 let** a rodí se z osvícenství, Foucault říká , že člověk zase zmizí, k ničemu dobrému to nevede

Člověk je novodobý vynález a zmizí tak, jako otisk šlépěje na mořské pláži, když se přes ní přeलेje vlna.

- co probouzí k životu moderní subjekt v [18.st.](#)
 - rodí se síla života→k životu již není potřeba askeze (odříkání), ale evoluce (subjekt je navrchu té pyramidy a středem všeho pokroku)
 - také plodnost práce a zisk, vzniká moderní kapitalismus
 - historická tloušťka řeči (moderní lingvistika a historie)
- apeluje na to,abychom promýšleli vztahy k jiným entitám
- moderní subjekce je podle F. je nejhorší pro člověka

Obory budoucnosti podle F.

- obory budoucnosti, protože neřeší já a člověka jako střed

Ekologie (zkoumá jiné entity)

Etnologie (zabývá se studiem cizích kultur, studium jinakosti, rozmanitost kultur)

Psychoanalýza (metoda studia snů a podobných nevědomých stavů (drogové opojení, ataky)

Lingvistika (studium lidské komunikace a jazykových systémů, já vyrůstá z komunikace)

Moc

Idea pastoračního moci

- technologie moci moderního státu
- moderní stát tuto ideu přejímá od církve
- já stát jsem váš pastýř, vy jste moje ovečky a pokud budete poslouchat, já se o vás postarám

Biomoc

- technika předělů na vyšší a nižší třídu
- rozdělená společnost se lépe ovládá a daleko lépe se nad ní drží ochrana
- vždycky si najde jak vytvořit tyto umělé třídy pomocí rétoriky my a ti problémoví(očkování x neočkování, my xromové, my x imigranti, my x ukrajinci,dělnická třída x intelektuálové)
- čím víc stát odmítá čím víc prohlubuje

Panoptikální instituce

- instituce kdy ti mocnější vidí a mají přehled zatímco ti pod nimi je nevidí (např. bachaři, ale může být i stát)

Moc jako jediná konstanta dějiny

- celé lidské dějiny mají jediný princip,konstantou dějin, která je stále živý = **moc**
- moc je vztah mezi silami, není to něco co držíte, musí se stále vykonávat
- **praxe, vykonávání, praktiky→ nabytí a udržování moci**
- moc vyrůstá zespoda, nejmenších institucí (např. rodina, škola, armáda,zaměstnaní)
- segmenty moci (lékaři, psychologové, psychiatrové)
- F. si všímá jak je moc vykonává, domnívá se, že moc prorůstá zespoda
- analyzuje nerovnost vztahů mezi dětmi a rodiči, muži a ženami, lékaři a pacienty, vězni a dozorčími, studenti a žáci,...
 - musíme demaskovat tyto mocenské vztahy, kdy jeden vládne nad druhým (→**Partikulární etika-etiky menšin**)
- jeho etika→ tvořit sebe jako umělecké dílo
 - **Partikulární etika**

Praktiky moci (vnější mechanismy moci)

- Podněcování
- Odvracení (něco co mi nevhovuje, chceme odpojit)

- Usnadnění a Stěžování
 - Rozšiřování a omezování (knihy)
-

Vnitřní mechanismy kontroly

- **komentování textu**
 - ke každému napsanému textu existuje sekundární text/komentář, který vysvětluje (recenze, kritika, vedou k tomu, jak máme tento text chápat)
- **institute autorství**
 - ke každému dílu se musí někdo připoutat a nésti za něj odpovědnost
 - ne vždy to tak bylo např. středověk a emanace(boží princip, každé dílo se pokládá za božské vyzařování, talent byl dán od boha a člověk je pouze prostředkem, je pyšné svá díla signovat
- **disciplinace** = situace, kdy se diskurzy stávají disciplínou
 - výpovědi přestávají být spontánními výpověďmi, ale začínají náležet k nějakým oborům (sociologie, kvantová mechanika, informatika, anatomie, atd.)
- **dohled institucí nad výpověďmi**
 - podléhají institucím (akademickým, školním, politickým, lékařským,...)
 - kontrola tyto disciplíny a instituce určují horizonty našeho vědění